

Burgerschap leren kan ook bij het vak economie

Als docent maatschappijleer juicht *Gijs Korenblik* de nieuwe curriculumhervormingen niet direct toe. Een oneerlijke verdeling van uren komt niemand ten goede, stelt hij.

Natuurkunde-, Engels- en economiedocenten in de bovenbouw van het havo/vwo kijken met lede ogen naar de recente aangekondigde curriculumherziening van het SLO. Hun vakken worden namelijk in het kader van burgerschap, digitale geletterdheid en andere basisvaardigheden sterk in uren teruggebracht. Daarentegen worden de studielasturen bij de vakken wiskunde B en maatschappijleer vergroot. Deze ontwikkeling zal meer kwaad dan goed doen.

Met de basisvaardigheden (lezen, schrijven, rekenen, digitale vaardigheden en burgerschap) is het niet goed gesteld, zo bleek ook uit de steekproef van de Onderwijsinspectie van dit voorjaar. In principe is het dus geen verkeerd uitgangspunt dat het ministerie van OCW de opdracht heeft gegeven om het curriculum in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs te vernieuwen.

Ok is het goed dat het SLO kritisch kijkt naar de overladen programma's in laatste klassen van het havo/vwo. Het volle eindexamenprogramma van het vak geschiedenis is bijvoorbeeld een constant zorgkindje. Er wordt bij het ontwikkelen van deze nieuwe examenprogramma's gekeken naar de ruimte die een leergebied in het totale onderwijspakket kan innemen. Het totaal aantal beschikbare uren wordt als het ware verdeeld over de vakgebieden, maar nu met een accentverschil. De vakken moeten namelijk ten dienste staan van het verbeteren van de basisvaardigheden, en de generieke vakken (zoals Nederlands en maatschappijleer) in de bovenbouw spelen hierin een hoofdrol, aldus demissionair onderwijsminister Mariëtte Paul (VVD). Uit onderzoek van de Algemene Onderwijsbond (AOB) blijkt bijvoorbeeld dat vooral het vak maatschappijleer een boost krijgt in lesuren, zo moeten de studielasturen in de havo met 63 procent en in het vwo met 83 procent omhoog. Paradoxaal genoeg gaan er bij het vak Nederlands een klein percentage aan lesuren vanaf. De grootste verliezers zijn de profielvakken (zoals economie, natuurkunde en moderne vreemde talen), want daar gaan er tientallen procenten aan lesuren verdwijnen.

Hoewel ik als docent maatschappijleer het toejuich dat mijn vak meer lesuren mag genieten, vind ik de reden erachter erg verontrustend. Het leren van basisvaardigheden en ontwikkelen van burgerschap wordt ineens door middel van de curriculumherziening mijn verantwoordelijkheid. De maatschappijleerdocent zal de jeugd moeten leren wat burgerschap is en leren hoe zij digitaal vaardig kunnen worden. Mijn collega's zijn ook prima in staat om dit in hun lessen te verwerken. Bij het vak economie kan worden uitgelegd hoe het toe-

slagensysteem werkt en wat de gevolgen van geld lenen kunnen zijn. Maatschappelijke onderwerpen zoals klimaatverandering en discussies rondom gender kunnen vanuit een biologisch perspectief worden geduid. Leerlingen werken bij natuurkunde en andere vakken met Excel. Het lerende effect van een curriculum is voor een leerling pas effectief als de basisvaardigheden bij verscheidene vakken op verschillende manieren terugkomen, want hierdoor wordt het betekenisvoller en beklijft het beter.

Het verdwijnen van lestijd bij de profielvakken zal bovendien voor problemen zorgen bij de instroom van nieuwe studenten in het hoger onderwijs, want ze zullen gewoonweg over minder vakkennis beschikken. Universiteiten en hogescholen klagen tegenwoordig al over het ontbreken van een bepaalde taalvaardigheid onder eerstejaarsstudenten. Het eigen maken van een moderne vreemde taal wordt een uitdaging, aangezien studielasturen met 30 procent verminderd worden. Een taal leer je alleen effectief door er regelmatig mee in aanraking te komen en veel te oefenen.

De negatieve spiraal zal sterker worden, vooral bij de vakken Duits en Frans

Daarnaast zal de curriculumherziening het lerarentekort alleen maar versterken. Schrijver Christiaan Weijts stelde in zijn recente column in *NRC* terecht de vraag in hoeverre docenten nog solliciteren op een baan waarbij zij parttime hun vak nog maar oppervlakkig in de marge mogen overbrengen. Het is tegenwoordig al erg lastig voor scholen om aan eerstegraads docenten te komen, laat staan economie- en natuurkunde-docenten. De negatieve spiraal zal sterker worden, vooral bij de vakken Duits en Frans. Volgens een rapport van het ministerie van OCW zal in 2032 het lerarentekort voor Frans zijn verdubbeld, voor Duits groeit dit met 50 procent.

Bedenk een alternatief. De basisvaardigheden en burgerschap zouden makkelijk een vast onderdeel kunnen worden van alle vakken en door middel van een schoolexamen worden afgesloten.

Gijs Korenblik is docent geschiedenis, maatschappijleer en Project Based Learning